

ΘΡΑΚΙΚΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΥΠΟ ΤΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
"ΘΡΑΚΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ,"

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

ΧΡΗΣΤΟΥ ΤΣΟΥΝΤΑ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ, ΣΤΕΦ.
ΚΥΡΙΑΚΙΔΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, ΝΙΚ. ΚΩΝ-
ΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ ΦΙΛΟΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΠΟΛΥΔΩΡΟΥ ΠΑΠΑΧΡΙ-
ΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ, ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ.

ΤΟΜΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ "Ο ΚΟΡΑΗΣ,"

1929

ΔΗΛΩΣΙΣ ΤΩΝ «ΘΡΑΚΙΚΩΝ»,

Διευθυντής τῆς συντάξεως τοῦ περιοδικοῦ εἶναι ὁ
ἐκ τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς ἐκδόσεως
ΠΟΛΥΔΩΡΟΣ ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΛΟΥΔΟΥ.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τῆς ἐκδόσεως δηλοῖ ὅτι οὐδε-
μίαν φέρει ἐπιστημονικὴν εὐθύνην ἐπὶ τῶν δημο-
σιευομένων μελετῶν τῶν συγγραφέων ὄντων ὑπολό-
γων διὰ πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ αὐτάς.

Πᾶσα ἀλληλογραφία σχετικὴ πρὸς τὰ «Θρακικά»
θεῖον ν' ἀπευθύνεται πρὸς τὸ ΘΡΑΚΙΚΟΝ ΚΕΝ-
ΤΡΟΝ—ΜΕΓΑΡΟΝ ΤΟΥΡΙΣΤ—ΒΟΥΛΗΣ 20.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ
ΒΥΖΑΝΤΙΝΑ
ΙΣΤΟΡΙΚΑ
ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Θρακικὴ ἢ Θρακίαι

ΠΑΥΛΟΥ ΚΑΡΟΛΙΔΟΥ
Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου

ΠΕΡΙ ΘΡΑΚΩΝ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ

Τὸ περὶ Θρακῶν ζήτημα εἶναι περιπλοκώτατον. Ἐν τοῖς ἱστορικοῖς χρόνοις τὸ ὄνομα περιορίζετο ὡς ὄρος γεωγραφικὸς εἰς τὰς χώρας τὰς ἀρχομένας βορειότερον τῶν ὄριων τῆς νῦν Μακεδονίας μέχρι τοῦ Λοννάβεως περιπόου. Ἄλλὰ τὸ ὄνομα δὲν περιορίζεται μόνον εἰς τὴν Εὐρώπην, ἀλλὰ ὑπάρχει καὶ ἐν Ἀσίᾳ, ἐν τῇ νῦν Μ. Ἀσίᾳ. Οἱ περὶ τὸν Βόσπορον καὶ πρὸς Α. τοῦ Βοσπόρου οἰκοῦντες λαοὶ Θυνοὶ καὶ Βιθυνοὶ καλοῦνται Θραῖκες. Τῶν Θρακῶν τὸ ὄνομα ὑπάρχει καὶ ἐν Ἀρμενίᾳ ἐκθα μνημονεύεται Θρακικὸς λαὸς Σαραπαῖραι (=κεφαλοτόμοι κατὰ Στράβωνα. Τὸ ὄνομα πιθανῶς εἶναι τὸ αὐτὸ πρὸς τὸ τοῦ Θουκυδίδου μαχισφόροι.) Καὶ ἐν μὲν ταῖς χώραις ταύταις ἀναφέρονται ῥητῶς οἱ Θραῖκες ὡς λαὸς οἰκῶν τὰς χώρας αὐτάς, ἀλλὰ ἐκ συνειρημοῦ ἄλλων παραδόσεων γίνεται δῆλον ὅτι Θραῖκες ἐν Μ. Ἀσίᾳ ὄκουν μέχρι τοῦ Ἑλλησπόντου καὶ περὶ τὸν Ἑλλησπόντον. Πολλαχόθεν δηλοῦται ἡ τῶν Τρώων πρὸς τοὺς Θραῖκας συγγένεια. Καὶ ἐν τῇ Μακεδονίᾳ τῶν ἱστορικῶν χρόνων, παρὰ τὸν Ἄθωνα δηλονότι, ἐπιχωριάζει τὸ ὄνομα τῶν Θρακῶν. Ἐν τῇ Ὀμηρικῇ γεωγραφίᾳ ὁ Ἄθως ἢ Ἄθωος, ὡς καλεῖ τὸ ὄρος ὁ ποιητής, κεῖται ἐν Θράκῃ. Ταῦτα ἐν τοῖς ἱστορικοῖς χρόνοις. Ἄλλὰ καὶ ἐν τοῖς προϊστορικοῖς χρόνοις καὶ ἐν ταῖς μυθικαῖς παραδόσει τὸ ὄνομα τῶν Θρακῶν διήκει δι' ὅλης σχεδὸν τῆς Ἑλληνικῆς ἢ Ἰλλυρικῆς Χερσονήσου τῶν ἱστορικῶν χρόνων. Θραῖκες ἀναφέρονται ὑπὸ τὸν Ὀλυμπον. Θραῖκες ἐν Φωκίᾳ. Ὁ Θουκυδίδης αὐτὸς μαρτυρῶν τὴν μεγάλην γεωγραφικὴν ἔκτασιν τοῦ ὀνόματος, χωρίζει τοὺς ὑπὸ τῶν μυθικῶν παραδόσεων ἀναφερομένους Θραῖκας τῆς Φωκίδος ἀπὸ τῶν βορειότερον οἰκούντων Θρακῶν.

Τίνες ἦσαν οἱ Θραῖκες οὗτοι; Ἦσαν λαὸς χωριζόμενος μὲν κατ' ὄνομα ἀπὸ τῶν κυρίως Ἑλλήνων, ἀλλὰ πάντως συγγενῆς πρὸς τούτους κατὰ μισρὸν ἕξελλη-

νισθεὶς ἐκ τῶν ἐν ταῖς παραλίας ἰδρυμένων Ἑλληνικῶν ἐποικισμῶν καὶ ἄλλως δὲ φυλετικῶς συγγένειαν ἔχων πρὸς τὸ Ἑλληνικόν. Καὶ τοῦτο δὲ μαρτυρεῖ καὶ ὁ μῦθος ὁ συγγενεσίας ἑλληνικῆς καὶ θρακικῆς παραδόσεις. Τὸ ὄνομα τοῦ Βοσπόρου (ὀνόματος οὗ τὸ δεύτερον συνθετικὸν *πόρος* μαρτυρεῖ τὴν κατὰ μέρος ἑλληνικὴν καταγωγὴν τοῦ ὀνόματος) ὡς καὶ τοῦ Βυζαντίου Ἑλληνικώτατα θεωρούμενα ἐν τοῖς ἱστορικοῖς χρόνοις, ἔχουσι ἀρχὴν θρακικὴν (Βυζάντιον πάντως εἶναι ταῦτον τῷ Θρακομικρασιατικῷ Πούζαντις ἢ Ποδανδός).

Οὕτω καλεῖται τὸ στενὸν τῶν Κιλικίων πλῶν ἐν Μ. Ἀσίᾳ σημαίνει δὲ ὅπως τὸ Βυζάντιον καὶ τὸ Πούζαντις τῆς Μ. Ἀσίας, πόλιν κειμένην ἐπὶ στενοῦ. Ἀλλὰ ἡ συγγένευσις τῶν Θρακῶν καὶ Ἑλληνικῶν παραδόσεων ἐποίησαν ὥστε ἐκ τοῦ τοπικοῦ τούτου Θρακικοῦ ὀνόματος νὰ παραχθῇ μῦθος περὶ Βυζαντος Μεγαρέως δῆθεν οἰκιστοῦ τῆς πόλεως. Ἡ παράδοσις οὐδὲν ἄλλο μαρτυρεῖ ἢ τὴν πελοπονησιακὴν ἐξελλήνισιν τῆς πόλεως καὶ τοῦ ὀνόματος αὐτῆς.

Πλὴν τῆς γεωγραφικῆς καὶ τῆς ἐθνογραφικῆς ταύτης ἐννοίας, τὸ ὄνομα τῶν Θρακῶν ἔχει σπουδαιότατην ἁγνοίαν μυθικὴν, ἀναγομένην εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ ἑλληνικοῦ πνευματικοῦ βίου καὶ πολιτισμοῦ.

Οἱ ἀρχαιότατοι μυθικοὶ ποιηταὶ καὶ ὑμνοδοὶ Ὀρφεύς, Θάμυρις, κ. ἄ. Θραῖκες καλοῦνται, ἢ ἀρχὴ δὲ τῆς ἑλληνικῆς μουσικῆς, μέχρι τινὸς δὲ καὶ θρησκείας, θεωρεῖται θρακικὴ. Ἡ λατρεία τοῦ Διονύσου καὶ τὰ μετὰ ταύτης συνδεόμενα ὄργανα Κλωδώνιον καὶ Μιμαλλώνιον, ὧν ὑπαινιγμοὺς ἤδη εὐρίσκομεν εἰς τὸν Ὅμηρον (ἐν τοῖς περὶ καταδιωγμοῦ τοῦ Διονύσου ὑπὸ τοῦ Λυκάβου τοῦ βασιλέως Θρακῶν) καὶ καθόλου αἱ ὀργανιστικαὶ τελεταὶ καὶ μυστήρια, συνδέονται μετὰ τοῦ ὀνόματος τῶν Θρακῶν μέχρι τῆς Ἐλευσίνος, ἔνθα ὁμώνυμα μυστήρια ἰδρῶθησαν κατὰ τὸν μῦθον ὑπὸ Εὐμόλπου τοῦ Θρακῆ. Μόνον αἱ Ἀθῆναι φαίνεται ὅτι δὲν ὑπέκρυψαν πολὺ εἰς ἐπίδρασιν θρακικὴν, ὡς μαρτυρεῖ ὁ μῦθος ὁ περὶ ἐπιδρομῆς Θρακῶν εἰς τὴν πόλιν, τῆς γενομένης ἐπὶ Ἐρεχθέως τοῦ βασιλέως Ἀθηνῶν.

Ἄλλ' αὐτὸ τὸ κατὰ τὸν μῦθον γεγονός ὅτι εἰς τὴν Ἀττικὴν εἰσβαλόντες ὑπὸ τὸν Εὐμόλπον Θραῖκες, ἐγκατεστάθησαν ἐν Ἐλευσίνῃ τῇ τοσοῦτον στενωῶς συνδεδεμένῃ μετὰ τῶν Ἀθηνῶν καὶ ὅτι τὰ Ἐλευσίνια μυστήρια ὑπήγοντο εἰς τὴν λατρείαν Ἀθηνῶν, μαρτυρεῖ καὶ τὸ ἐνταῦθα κράτος τῶν Θρακῶν. Ἀλλὰ καὶ τὸ ἕτερον μέγα θρησκευτικὸν κέντρον τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος οἱ Δελφοί, ὑπέκρυψαν ἰσχυρῶς ὑπὸ τὸ κράτος τῶν Θρα-

κῶν, Θρακίται δὲ ἐκαλοῦντο ὡς γνωστόν, γένος ἐπισημώτατον τῆς Δελφικῆς ἀριστοκρατίας. Ἄλλὰ τὸ ὄνομα τὸ συνδεόμενον μετὰ τοῦ θρησκευτικοῦ χαρακτήρος καὶ ἐνεργείας τῶν Θρακῶν ἰδιαιτέρως εἶναι τὸ τοῦ μουσικοῦ καὶ ἰμνηδοῦ Ἐθαμίρα ἢ Ἐθαμίριδος. Ὁ Θραῆς Ἐθαμίρις ὁ τιμωρηθεὶς ὑπὸ τῶν Μουσῶν καὶ ἀφαιρεθεὶς *τὴν τε φωνὴν καὶ τὴν αἰοιδίην*, διότι ἐκαυχᾶτο ὅτι ἦτο ἡδυμολπότερος τῶν Μουσῶν, ἀναφέρεται ἐν πλείστασι Ἑλληνικαῖς χώραις ἔτι δὲ καὶ ἐν Μ. Ἀσίᾳ, ἐν Κιλικίᾳ καὶ ἐν Κύπρῳ αὐτῇ, ὑπὸ τὸ ὄνομα τῶν Ταμιραδῶν Οἱ Ταμιράται τῆς Κύπρου, βασιλικὸν Ἰσραηλῶν γένος, καταγόμενον ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῶν Κινυραδῶν, τῶν ἀπογόνων τοῦ Ὀμηρικοῦ ἄρχοντος τῆς νήσου Κινύρα, ἡρχον τῆς νήσου. Τὰ πολλὰ ταῦτα περὶ Θρακῶν ὡς μουσικῶν, ἰμνηδῶν καὶ ὄργιαστῶν παραδιδόμενα ἔδωσαν ἀφορμὴν παρὰ τισιν εἰς τὴν ὑπόθεσιν ὅτι τὸ ὄνομα Θραῆς οὐδεμίαν εἶχεν ἐν ἀρχῇ ἔννοιαν ἐθνολογικὴν, ἀλλὰ μόνον πνευματικὴν, σημαῖον ἰμνηδῶν (τὸ ὄνομα συνεδέθη ὑπὸ τινῶν πρὸς τὸ θρέω—θρῦλλος—θρησκος—θρησκεία), ἀλλὰ ἡ ἀπεκρίσις τοῦ ζητήματος τούτου εἶναι ἔτι ἐπισημῆς.

Ἀνακεφαλαιοῦντες τὰ εἰρημένα λέγομεν ὅτι ὡς τὰ τοῦ ὀνόματος τῶν Θρακῶν συνδέονται ζητήματα οὐ μόνον ἐθνολογικά, ἀλλὰ καὶ ζητήματα πνευματικοῦ βίου, τοῦ Ἑλληνικοῦ, καὶ ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην τὸ ὄνομα καὶ ὁ βίος τῶν Θρακῶν εἰσὶν ἀκραίως ἑλληνικά, ἀλλ' ἐν τοῖς χρόνοις τῆς ἀκμῆς τῆς Ἑλλάδος πολλοὶ λαοὶ καὶ ἐν τῇ ἰδίῳ Θρακίᾳ ἐκαλοῦντο Θραῆες ὑπὸ τὴν ἐθνολογικὴν ἔννοιαν τοῦ ὀνόματος. Ἄλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ Θραῆες ἦσαν ἂν μὴ ἀκραίως Ἑλληνες, ὅπως τῆς κυρίως Ἑλλάδος, πάντως συγγενέστατοι πρὸς αὐτοὺς καὶ διὰ τοῦτο ἀφομοιωθήσαν ταχέως πρὸς τοὺς λοιποὺς Ἑλληνας¹. Ἰδίως αἱ ἐν τῇ Μακεδονίᾳ τῶν ἱστορικῶν χρόνων οἰκοῦσαι Θρακικαὶ φυλαί, ἀπετέλουν μετὰ τῶν *γνασίων Μακεδόνων* καὶ ὑπὸ τὸ κράτος τούτων (ὑπὸ τὴν δυναστείαν τῶν ἐκ τοῦ Ἄργου τοῦ Ὀρεστικοῦ καταγομένων Ἀργεαδῶν) τὸ Μακεδονικὸν κράτος τῶν ἱστορικῶν χρόνων, ὅπερ ὑπὸ δυναστείαν ἀκραίως Ἑλληνικὴν Λωρικήν «*γνασίων Μακεδόνων*» περιεῖχε καὶ πολλὰς συγγενεῖς πρὸς τὸ ἑλλη-

¹. Τὸ ἐν τῷ Χ Κεφ. τῆς Γενέσεως ἀναφερόμενον ὄνομα Θαρσίς (υἱὸς τοῦ Ἰαβὰν ἦτοι Ἰωνος) ἀποδιδόμενον εἰς τοὺς Θραῆας, ὡς φρονοῦσαν πολλοὶ τῶν ἐθνολόγων, μαρτυρεῖ τὴν συγγένειαν τῶν Θρακῶν πρὸς τὸ Ἰωνικὸν φύλον.

νικόν Θρακικὰς καὶ Ἰλλυρικὰς φυλάς, ἃς πάσας ἐξέλληνισαν, ἐδημιούργησε τὸ ἀραιφινῶς Ἑλληνικὸν Μακεδονικὸν κράτος τοῦ Περδίκου, Ἀμύντα, Φιλίππου, Ἀλεξάνδρου, καὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ.¹

Σημ. Ὁ κ. Μ. Σταμούλης εἶχε τὴν καλοσύνην νὰ μοι πέμψῃ πραγματεῖαν τινὰ ἐθνολογικὴν καὶ γλωσσικὴν ἀξιωματικὸν πεκαυμένου τοῦ Τουρκικοῦ στρατοῦ, Κιρκασίου τοῦ γένους, ζητοῦντος νὰ ἀποδείξῃ τὴν συγγένειαν τῆς τῶν Κιρκασίων γλώσσης πρὸς τὴν τῶν ἀρχαίων Θρακῶν. Τὸ γεγονός ἀναφέρομεν μόνον ὡς χαρακτηρίζον τὴν παρὰ τοῖς Κιρκασίοις ἀρξαμένην σπουδὴν τῶν μετὰ τοῦ ὀνόματος τῆς Θράκης συνδεομένων ζητημάτων.

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

¹. Ἐν τοῖς ὀνόμασι τοῖς Μακεδονικοῖς τῶν ἱστορικῶν χρόνων εὐρίσκομεν τὴν συνάφειαν καὶ τὸν σύνδεσμον Ἑλληνικῶν καὶ Θρακικῶν ὀνομάτων. Οὕτω τὸ Θρακικὸν Κάσσανδρος μεταποιεῖται εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Ἀλέξανδρος, τὸ Κασσάνδρα εἰς τὸ Ἀλεξάνδρα, ὡς παρέδωσαν ἤδη οἱ τῶν Μακεδονικῶν χρόνων ποιηταὶ καὶ συγγραφεῖς.